

אני מודה אה הישיבה.

הו"ר ד. הכהן

1. הצעות לסדר היום שהועברו לוועדה על-ידי מליאת הכנסת א. בענין מצב היהודים בארצות ערב ב. בענין המסע האנטי-ישראלי והאנטי-יהודי בפולין

הו"ר ד. הכהן

הכנסת העבירה אלינו את ההצעות של חברי הכנסת שחל והאוזנר ביחס ליהודים בארצות ערב. ביקשתי מאחד-הכנסת האוזנר שימין הצעת החלטה שנוביא אותה לפני הכנסת. כן הועברה אלינו גם ההצעה בדבר המסע האנטי-ישראלי והאנטי-יהודי בפולין. על הצעה זו השיב הסדר בגין במליאת הכנסת. גם בענין זה עלינו לקבל החלטה שנוביא אותה על שולחן הכנסת.

הסדר בגין

אדוני היושב-ראש, חברי הוועדה, הכנתי טיוטה להצעת החלטה. לפי טבע הדברים הבאתי אותה לפני שר החוץ, והוא סמך ידו עליה. כמו כן הסכים שר החוץ שאני לפני הוועדה את הצעת החלטה, ולאחר שהוועדה תדון בה ותקבל אותה עם היקונים אלה ואחרים, לא רק שהיא תונה על שולחן הכנסת, אלא היא תועבר לכל הפרלמנטים, ומצד אומר, לרבות הסובייטים העליון והסנס הפולני. אבל ענין זה נתון בידי הוועדה.

הטיוטה שהכנתי, וששר החוץ סמך ידו עליה, היא זרז "הכנסת העבירה לוועדת החוץ והבטחון את ההצעות לסדר היום של חברי הכנסת א. שוטק, צ. צימרמן, ו-א. אבנרי בענין המסע האנטי-ישראלי והאנטי-יהודי המהנהל על-ידי שלטונות פולין. ועדת החוץ והבטחון במקרה הסכמות שניתנה לה על-ידי הכנסת, קבלה את החלטה הבאה:

מאז מלחמת שש הימים בה ישראל הביסה תוקפנות והדפה את ההתקפות שאיימו בגלוי להשמירה, נקטה ממשלה פולין במדיניות אנטי-ישראלית המורה ביותר. מדיניות זו הפכה בטחונה למסע הסתה נגד שארית הפליטה של יהדות פולין.

עד מלחמת העולם השנייה היו על אדמת פולין שלושה מליון ושלוש מאות אלף יהודים. אחת המשטר ותכיבוש הנאצי הושמדו בתאי הגאזים ובמשרבות שהוקמו על אדמתה של פולניה על-ידי הגרמנים, מליוניה היהודים אזרחי פולין יחד עם מליונים יהודים בארצות אחרות. בפולין דתיום לא נותרו אלא בין עשרים לשלושים אלף יהודים סמוך היהדות המפוארת ששמרה אמונים בכל הדורות לחזון הבאולה בארץ אבותינו. אף על פי כן החליטו שלטונות פולין לנצל את היהודים המעטים, ניצולי השואה, כדי לנסות להסיח את דעת עמם מבעיותיהם המנימיות, לרבות המהאווה הממוניות של האינטליגנציה הפולנית נגד האיסור המדיהים שהוטל על יצירתו של משוררם הלאומי אדם מיצקביץ, על-ידי הסתה אנטישמית.

שיטת אנטי-יהודית זו, כמכטיד מוכר, טיפס הצאר ועד ימי סטאלין, היא אתה הוועדה המוסריות של הקומתנר. ישראל מפנה את השוטת לבה של דעה הקהל הנאורה בעולם כולו לזוועת זו. אנו מובעים לשימ לה קץ ללא דיחוי. אנו קוראים לשלטונות פולין לאפשר לכל ניצולי השואה היהודיים לצאת מארצם רוויית הדם היהודי למען ישבו למולדתם והסתוריה בה יהיו בלא מהד, כבני הוריהן.

7. ברקת

יש לי התערה, שלדעתי, היא נובעת לפהרה בענין. בהודעה זו אין אנחנו צריכים, לדעתי, לנגוע בענינים הפנימיים של פולין. האיסור על יצירתו של מיצקביץ איננו שייך לענין שלנו. זה ענינה הפנימי של פולין, ואין אנחנו צריכים לקשור אותו לענין היהודים.

8. צורן

אני מצטרף להערתו של חבר-הכנסת ברקת. אני סבור שאין לזרות את הוויכוחים הפנימיים בפולין עם הסתה נגד היהודים.

א. שוטסקין
אני סבור שצריך לדבר גם על חוקה ליבוי היצרים
נגד מדינת ישראל. בכל המקרים לא הסתפקו בהזכרת
הציונים, אלא הזכירו בטורש את מדינת-ישראל.

י. טרליין
אני מציע, שהכנסת תשיל על הממשלה למנות לוועדה לזכויות
האדם של ארגון האומות המאוחדות, ולבקש לקיים דיון מיוחד במסע נגד היהודים. כן
להורות לנציגים שלנו המשתתפים בכנסת הבין-לאומית השנונה לחזק את הכעיה הזאת
של מערכת הדיסטה הגזענית בפולין.

א. אבנרי
אני מתנגד להצעתו של חבר-הכנסת שוטסק למנות
לוועדה לזכויות האדם, מפני שכל מנייה כזו תהיה
לרעתנו בגלל המרכב של הוועדות השונות.

פ. יערי
אני מציע שתוועדה שתהיה להידת סמונה במקרה זה.
אני חושב שכל שתדברים יהיו מהדנים ושקולים יותר
כן יהיה בהם כדי להשמיט בגוש הסובייטי, אני חושב שצריך לבודד את ענין התקנות
ולא להפוך את הענין למלחמה קרה בינינו ובין פולין. אני לא בטוח שבדאי לשלב את
הענין שבין פולין וישראל בענין שבין פולין והיהודים שלה.

י. דפאלו
ענין היהודים וענין מדינת-ישראל קשורים זה בזה.
אני סבור שתיוטת המוצעת מכילה את כל האלמנטים
שהצביעו עליהם המדברים, היא סמונה והיא עונה
גם להעדויות של חבר-הכנסת שוטסק. אני חושב שצריך להשמיט את הספק בו מדובר על
עניניה המנימיים של פולין, אבל במקום זה צריך לבוא משהו אחר. אני חושב שעם
היקון זה אפשר יהיה לקבל את הסיוטה.

י. חזן
אני לא כל כך מאמין שזה יעזור. אינני מאמץ נוספת
קלה יואר או תהיה קלה. גומולק רוצה לסגת ולא
זוחנים לו לסגת. צערו נגדו ותפריעו לו בעת נאום.
פולין אחרי הצדאה לסדה לקח ונתנה ליהודים לצאת.
דבר זה טבליט את העובדה שעכשיו היא חוזרת שוב לסודה. צריך להבליט שבזמנו היא
טייעה ליהודים לצאת ועכשיו היא חוזרת לסודה. נדמה לי שיש בכך כדי להבליט את
מה שקורה עכשיו.

היו"ר ד. הצהור
לא הייתה רוצה שנקדיש לענין זה ישיבה נוספת.
אני מבקש שהשר בגין והברי הכנסת ברקע ודימלט
יכנסו עכשיו להדר סמוך וינסו לחקן את הסיוטה ברוח הדברים שנשמעו כאן.

(חברי ועדה המסנה יוצאים להדר סמוך לחקן את הצעה ההחלטת).

השר בגין
ברצוני להביא לפניכם את הנוסחה המתוקנה והמוסכמת,
לאחר שהסכמנו עליה בוועדה המסנה שמונתה זה עתה.
בנוסחה המתוקן נאמר: "הכנסת העכירה לוועדה החוץ והבטחון את החצרות לסדר היום
של חבר-הכנסת א. שוטסק, ג. צימרמן, ו-א. אבנרי בענין המסע האנטי-ישראלי והאנטי-
יהודי המתנהל על-ידי שלטונות פולין, ועדת החוץ והבטחון בהוקף הסכנות שניתנה
לה על-ידי הכנסת, קיבלה את ההחלטת הבאה:

כאן מלחמת ששת הימים בה ישראל הכינסה תוקמנות
והדמה את התוקמנים שאימו בגלוי להשמידה, נקטה כמטלת מולין במדיניות אנטי-
ישראלית חסרת ביותר. מדיניות זו אמנה במורה למפע הטחה כנגד שארית המליטה של
יתדות מולין.

עד מלחמת העולם השנייה היו על אדמת מולין שלוש
מליזן ושלוש מאות אלף יהודים. תחת המשטר והמיליוש הנאצי הוסמדו במאי הגאזיס
ובמטרפות שהוקמו על אדמתה של מולניה על-ידי הגרמנים, מליזנים היהודים אזרחי
מולין יחד עם מליזנים יהודים מארצות אחרות. במולין דהירו לא נותרו אלא כיון
עשירים לשלושים אלף יהודים מתוך היהדות הממוארה שסמרה אסונים בכל הדורות לחזון
הגאולה בארץ אבותינו.

ראשונים, לאחר חוס מלחמת העולם השנייה בלחה מולין
אחדה לתקומה העם היהודי במולדמו וגם אפשרה, מתוך חמנה הסדגדיה של זמנו, לאזרחית
היהודים לעלות לישראל, אולם בימים אלה החליטו שלטונות מולין לנאל את היהודים
אמקטיט, ניצולי השואה, כדי לנטות לחסיה את דעה עם סבעיותיו הפנימיות, על-ידי
הסחה אנטישמית. שטנה אנטי-יהודיה זו, כמפסיר מוכר, מימי הנאז דעד ימי סטאלין
היא אתה חזוועות המטריות של הקומתנו. ישראל מפנה את השומת לבה של דעה תקלה
הנאורה בעולם מולו לזוועה זו, אנו תובעית לשים לה קץ ללא דיהוי. אנו קוראים
לשלטונות מולין לאפשר לכל ניצולי השואה היהודים לצאת מארצם רווייה חדם היהודי
למען ישונו למולדתם המסוריות בה יחיו בלא פחד, כגני הדרין."

חבר כגין

אני מבקש את הסכמת הוועדה, שהחלטה זו תועבר
למפלגות, שר החוץ מסכים לכך. אני חושב שהיא
צריכה להיות מועברת גם לגוש הסובייטי.

היו"ר ד. הכהן

יש החלטות רבות של הכנסת אשר מועברות למפלגות, אני
אני אושב שטוב יהיה אם נעביר את החלטה למשרד,
והוא ידאג להעברתה למפלגות.

ד. סרלין

אני זוכר מקרה כאשר הסג"ר הדומי שלה החלטה של
הסובייט העליון זמנה ליושב-ראש הכנסת על-מנה שהיא
תובא לידיעה המרלמנט שלנו, לידיעה הכנסת, והוא אמילו דגז על שיושב-ראש הכנסת לא
עשה זאת.
אם אנחנו רוצים שהעולם והמפלגות יודעו את הדברים,
אני חושב שאריך לציין את הדבר בגוף החלטה.

היו"ר ד. הכהן

נעשה זאת.

ח ד ה ל ט

לאשר את הצעה החלטה כפי שהוצעה על-ידי ועדה הפשנה
ולחניחה על עולחן הכנסת. החלטה תועבר למשרד החוץ כדי
שהוא יעבירה למפלגות.

היו"ר ד. הכהן

ברצוני לקרוא למניכס את הצעתו של חבר-הכנסת האוזנר
ביחס ליהודים בארצות ערב.

(יושב ראש הוועדה קורא את הצעתו של חבר-הכנסת האוזנר).

ד. ברעה

אני מצוי שלא נדבר על ממשלות ידידותיות. אנחנו
מונים לכל ממשלה, ולא רק לממשלת ידידותית. אינני
יודע אם צרפת היא ידידותית או לא ידידותית. אני לא יודע אם שוודיה היא ידידותית
או לא ידידותית.
השלטונות אינם יכולים להיות מופעלים, אלא השלטונות
פועלים.

א. בן-אליעזר

צריך לדבר על חומש יציאה.

אולי אפשר לא לדבר דווקא על נתינים.

י. הררי

מוטב לדבר על אזרחים.

ז. צדק

יש גם יהודים שאינם נתינים.

י. סרלין

אפשר לדבר על אזרחים/יהודים של ארצות זרות.

היו"ר ד. הכהן

חושבים ולא אזרחים. יש חושבים שאינם אזרחים.

י. סרלין

נחקן את זה.

היו"ר ד. הכהן

במקום לדבר על אינפורמציה מוסמכת נדבר על אינפורמציה

סתיימנה.

הייתי מציע שלא נדבר דווקא על מה שנעשה לאחר מלחמת
ששת הימים, כי היו רדיפות גם קודם.

א. כץ-אליעזר

לא לדבר על עליה לישראל, אלא על דעות לצאת.

ד. ברקת

נדבר על זכות יציאת המשיח.

י. הררי

אני מציע שהצעה ביום לאנטישמיות בסולין לא תובש
באותו יום שבו תוגש הצעה על יהודי ארצות זרות.

ז. צדק

אני מציע, שעד לבואו של הרמטכ"ל נשמע מהשר בגין
אינפורמציה על מה שנדון בישיבת הממשלה, שהקיימת אהמול.

י. סרלין

2. דיווח של השר בגין

היות ואני מדבר לפני דעת חוץ ובטחון אני מניח
כידוע כי הדברים צריכים להיערך בגודל כזה. אההיל
מהקדק המדיני ואחר-כך אמסור דו"ח על המעולה הצבאית.

השר בגין

לפני שעה האמס, בשעה 5.30 אהמול בבוקר, הופעל לחץ
אמריקאי רציני כאד כדי למנוע את המעולה הזאת. הם לא ידעו, כמובן, לכה הכרונה, אבל
בם קבלו דיווחים מן הנמטה הצבאי שלהם, לפיהם אנהנו קומרים לצאת לעבר הירדן.
הטגדיר מרביר הולח וממייטמו הוא שלה שלה הודעה שלשום בערב אל שר החוץ, ובחודעות
אלה ביקש להימנע מכל מעולה. כשיעבנו בישיבת חלילה שלשום חגיע עוד עדר בשעה 11.30
בלילה. ברבור אמר אז שהוא היה בקשר עם ושינגטון, הוא לא ציין שהיה זה הנשיא אבל
בם לא אמר עם מי היה אותו קשר בודשינגטון, אבל אמר לראש הממשלה, ולא לכר החוץ,
נאם נעשה טבע רב מימדים, הדבר יביא לנזק לאינטרסים של ארצות הברית ביב התיכון
ולאינטרסים המשותפים של אמריקה וישראל באיזור הזה. זה היה תוכנה העיקרי של אותה
הודעה.

חבררים זכורים להבין, שלאחר קריאה כל החודעות האלה
היה דיון רציני טאד בממשלה. הממשלה גביה בסופו של דבר דעה, שלאחר הנפיון של
16 במברואר, ולאחר נאומו של חוסיין שהוא נמפל פגע נגד ה"תחת", ולאחר הודעה שר המנים
שלו בדבר יד ברזל נגד ה"פחה", אנהנו לא יכולים לקבל את החצעה הזאת, ביהוד לאחר
שהתברר שהצבא הסדיר של חלגיון נסוג מבקעה הירדן המזרחי והותיר את כל השטה צמונת
מכראטה עד הערכה בידי אנשי ה"מפתח".

השר בגין:

המספרים אשר הובאו על-ידי שירותי הבטחון היו, שלאורך הירדן נערכים עד 1,000 אנשי "פתח", בין 800 ל-1,000 איש מזויינים, ולא רק בנשק קל, אלא גם בבזוקות ובמרגמות והם, משוטו כמשטרו, עומדים למעול ולבצע פעולות חמורות. אחת המעולות המתוכננות שלהם היא להתקיף את הכנסת בבזוקות ובמרגמות, וכן בנינים ממשלתיים, ובאומן מיוחד, כפי שהם חודו, לפגוע באוכלוסייה אזרחית. בכראמה עצמה, לפי ידיעות שהיו לנו, התרכזו בין 200 ל-300 אנשי "פתח". המספר אשר נמסר על-ידי המודיעין היה כמעט מדוייק, כי היו שם למעלה מ-200 אנשי "פתח".
בהילופי האש שהיו בשבועות האחרונים לא התערב הצבא הירדני. כפי שאמרתי, הוא נסוג מן הקו הזה. כאשר אנשי ה"פתח" היו עוברים את הגדר כדי לבצע את פעולותיהם ואנחנו היינו פוחדים באש, החיפוי ניתן להם מהעבר השני על-ידי אנשי "פתח" במרגמות של 61 מ"מ ובבזוקות.

השבדיר האמריקאי ברבה-עמון שלה לנו גם כן הודעת, ובהודעה הזאת, שנמסרה לנו על-ידי השבדיר ברבור, הוא סיפר שהמלך מפקד מאד מפני המעולה שלנו, ותוא חושב שאולי הוא יהליף את ממשלתו. כמעט שום דבר איננו בטוח, אבל הם מוכנים גם לשיחה.

מ. יערי:

מתי זה היה?

היור ד. הכהן:

ביום ג' בבוקר.

השר בגין:

נכון. זה היה ביום ג'. הוא ביקש למסור את זה בסוד. בדיעבד, ברור לנו שהמלך מביא בחשבון החלפת תלחוני בנאבולסי, כלומר, בכיוון המוך.

י. רמאלו:

מי פוכן לפגישה?

השר בגין:

הכוונה הייתה לשלוח קצין שהיה מטפל בזמנו בשאלת שביחת הנשק.

כזה היה המצב מבחינה אמריקאית עד שעה 1.40 בלילה, לפי הזמן שלנו. בשעה 1.40 בלילה, לפי הזמן שלנו, נשלח שדר של ג'ונסון לראש הממשלה, אבל הוא הגיע אלינו בשעה 8.00 בבוקר, כלומר, שלוש שעות לאחר החלפת המעולה. השדר הזה לא היה הריף ביוחרי. לפנות בוקר הועברה לברבור ידיעה שאנחנו עומדים למעול. ידיעה זו הועברה באמצעות מר ביהן. ברבור נבעה כאשר שמע על כך, אבל זה היה רק ברבע הראשון, כי כאשר הוסבר לו שמדובר במעולה שמטרתה ה"פתח" בלבד, הוא נדבע. הוסבר לו שמדובר במאות אנשי "פתח" מזויינים שהלכו בגלוי עם נשק.

לפני שלושה ימים ביקר בירדן עהונאי בריטי. הוא ראה את המלך. המלך דיבר אהו מהוך הדרך והוא לא ידע מה יהיה אחר-כך. אותו עהונאי יודע לספר שהוא ביקר בכראמה בבסיס של ה"פתח", נמש עם 15 מחס, שהיו בטוחים בעצמם. הם אמרו שיפעלו ואין הם חוששים מאיש. האמת היא שלפני כשבועיים נשלחה יחידה של הלגיון לבסיס הדרומי הזה, אלא שאנשי ה"פתח" הציבו את נשקם נגדם, ואנשי הלגיון הסתלקו.

כדי לסכם את האמאא הסוגיה הזאת בקיצור, אמר לומר שלאנשי ה"פתח" ניתן למעשה על-ידי רבה-עמון חופש פעולה. זה צריך להיות ברור לחלוטין.

מצד האנגלים לא היחה התערבות מיוחדת.

חשר בגיון:

הייתה שיחה בין קצנבך ורביץ, שכה רבין דיבר בתקיפות רבה. קצנבך היה כל הזמן בנטיגה. קצנבך הוא האיש השני אחרי ראסק. בינתיים ראש הממשלה שלנו השיב לג'ונסון והסביר לו את הרקע.

י. סרלין:

אני סניח שכולנו קראנו את הודעתו של גולדברג. הבעיה היא אם מאליק יצליח להביא להחלטה ביהם לסנקציות.

חשר בגיון:

אשר למעולה הצבאית עצמה. רוב האבידות שלנו נהרגו על-ידי מה שאפשר לכנות בשם מזל דע. שני טנקים שלנו נפגעו והצורחים שלהם נהרגו. זחל"ם אחד נמגע על-ידי רימון שנזרק עליו על-ידי איש "פתח" בכראמה. בכלים אלה סבלנו 15 אבידות. את הגשרים דמיה ואלנבי עברנו כמעט ללא התנגדות. הצנחנים אחרו על-פי שעה האמס ברבע שעה - עשרים דקות בגלל עננים, אבל בין השעה 5.30 ו-5.45 מצאו אמפרות לנחות. בכראמה היה קרב קשה. אנשי ה"פתח" נלחמו. הם לא הניחו את נשקם, וזו הסיבה לעובדה שנהרגו שם כ-100 אנשי "פתח". לקחנו אתנו 120 אנשים. עד אמש בשעה 6.00 הודו 30 מהם שהם אנשי "פתח", ומסרו גם על התכניות. יש להניח שבין ה-120 יש כאלה שאינם שייכים ל"פתח", והם ישתחררו. חלק מהתכניה שלנו היה לחקור אותם.

בדרום לא היו לנו שום אבידות. שם הכל הלך הלך ובמיסדין. גם שם היו ל"פתח" אבידות. הבחורים שלנו גברו מהר על ההנגדותם. בגזרה זו נהרגו 20 אנשי "פתח" ויש לנו 7 או 6 שבויים מהם. אחר-כך היה קרב עם הלגיון. הלגיון התחיל להפגין אותנו בארטילריה שלו. אז שלחנו את חיל האוויר שלנו, כדי לשתק את הארטילריה. נפתח אז גם אש מן המוצבים לאורך הנהר, ואנחנו השבנו באש. מענין לציין, כי מכראמה החלו אנשי ה"פתח" לברוח גם מערבה, כי סגרנו עליהם מהמזרח. אבל גם הם נתפסו.

בסך הכל נהרגו כ-160 אנשי "פתח". בידינו יש 120 שבויים, כנראה שרובם אנשי "פתח". נמצא כי מבהינה זו המכה שהנחתנו הייתה גדולה מאד ורצינית מאד.

גם הלגיון סבל אבידות. בהחילה הדיווח דיבר על כך שהוצאנו מכלל פעולה 14 טנקים. עכשיו ברור שכ-30 טנקים שלהם הוצאו מכלל פעולה.

יש לזכור שגם אבידותינו הן רבות, וזה העצב שבלב. ארבעה טנקים שלנו נשארו בשטה. הרמטכ"ל רצה שהם יוצאו מהשטח, בגלל טיבות פוכנות, אבל לא הצלחנו בכך.

שמעתם על המסוט שנמל, ואשר היה מסוג אורגן. הטייס הצליח להטיט את המסוט מערבה, הוא הצליח לצנח ונחת בשלום בשטה שלנו.

הישיבה ננעלה בשעה 10.00.